

Informatieblad Programma Aanpak Stikstof

Ten behoeve van het Algemeen bestuur Omgevingsdienst West-Holland
27 januari 2020

Doordat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) sinds 29 mei 2019 niet meer als basis voor toestemmingsverlening mag worden gebruikt, is het gehele toetsingskader voor stikstof in relatie tot Natura 2000-gebieden komen te vervallen. Door het vervallen van het toetsingskader kunnen activiteiten waarbij stikstof vrijkomt niet zonder meer vergund worden.

Stand van zaken landelijk niveau

Sinds de uitspraak van de Raad van State werken, op landelijk niveau, het Rijk en de provincies samen aan een nieuw toetsingskader voor stikstof in relatie tot Natura 2000-gebieden. Hieronder een overzicht van de stappen die zijn genomen:

- Op 25 september 2019 heeft het adviescollege onder leiding van oud-minister Johan Remkes het rapport 'Niet alles kan' gepresenteerd.
- Op 4 oktober 2019 heeft minister Schouten een brief verstuurd naar de Tweede Kamer, die ingaat op het eerste advies van het adviescollege Remkes.
- De provincie Zuid-Holland heeft op 10 oktober 2019 de 'Beleidsregel intern en extern salderen Zuid-Holland' gepubliceerd. Deze beleidsregel is op 12 december 2019 weer ingetrokken.
- Op 13 november 2019 heeft minister Schouten de Tweede Kamer geïnformeerd over het maatregelenpakket voor de stikstofproblematiek in de woningbouw- en infrastructuursector.
- Op 4 december 2019 heeft minister Schouten de Tweede Kamer geïnformeerd over de afspraken die gemaakt zijn met de provincies over de beleidsregels in verband met de toestemmingverlening in relatie tot de stikstofaanpak
- Op 12 december 2019 is de nieuwe provinciale 'Beleidsregel intern en extern salderen Zuid-Holland' in werking getreden. Met deze beleidsregel kan de vergunningverlening deels weer op gang komen.
- Spoedwet Aanpak Stikstof: op 5 december 2019 aangenomen door de Tweede Kamer, op 17 december 2019 aangenomen door de Eerste Kamer. Deze spoedwet is op 1 januari 2020 in werking getreden.
- Op 19 december heeft het adviescollege Remkes een tussentijds advies gegeven met aanbevelingen voor de korte termijn. Dit advies gaat over beweiden en bemesten.
- Op 14 januari 2020 heeft het adviescollege Remkes het 'Advies Luchtvaartsector' aangeboden aan minister Schouten.

In mei 2020 volgt dan het derde deel van het advies. Dit derde advies zal ingaan op de integrale aanpak van de stikstofproblematiek voor de lange termijn in relatie tot de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn. Het zal ook ingaan op de scheepvaart, vrachtverkeer en het openbaar vervoer.

Is het maatregelenpakket van invloed op ons werkgebied?

Op 13 november 2019 heeft de minister de Tweede Kamer een brief gestuurd over het maatregelenpakket voor stikstofproblematiek in de woningbouw- en infrastructuursector. Om deze maatregelen door te kunnen voeren is op 5 en 17 december 2019 de Spoedwet Aanpak Stikstof aangenomen door respectievelijk de Tweede Kamer en de Eerste Kamer. Deze wet is in werking getreden per 1 januari 2020. Op www.aanpakstikstof.nl zijn diverse vragen & antwoorden te vinden over deze kamerbrief. Een eerste inschatting is dat de vrij te komen stikstofruimte niet voldoende is

voor de woningbouwopgave in Zuid-Holland. Onduidelijk is wat dit vervolgens betekent voor de individuele gemeenten in ons werkgebied.

Herinvoering drempelwaarde?

In de brief van 4 oktober 2019 heeft minister Schouten aangegeven dat onderzocht wordt of er een drempelwaarde kan worden ingevoerd. Op 22 oktober 2019 heeft de minister de Raad van State gevraagd voorlichting te geven over het invoeren van een drempelwaarde. Op 20 november 2019 heeft de Raad van State haar advies gegeven, waarna de minister op 26 november aan de Tweede Kamer een brief heeft verstuurd.

De Raad van State geeft in haar advies aan dat, ten behoeve van het invoeren van een drempelwaarde, er veel meer maatregelen getroffen moeten worden, dan alleen maatregelen die de cumulatieve stikstofdepositie van de vrijgestelde maatregelen compenseren. Deze maatregelen zullen gebiedsgericht uitgewerkt moeten worden, omdat de staat van instandhouding van de verschillende Natura 2000-gebieden sterk uiteenloopt. Hiervoor is een ecologische onderbouwing nodig. Daarnaast moet het pakket van maatregelen geloofwaardig en effectief zijn, en met name gericht op het daadwerkelijk realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen voor het desbetreffende gebied. Alleen dan zal een drempelwaarde tot de mogelijkheden behoren voor bepaalde activiteiten of sectoren die zeer kleine stikstofdeposities veroorzaken.

Minister Schouten geeft aan dat het invoeren van een drempelwaarde een manier kan zijn om op korte termijn projecten en activiteiten mogelijk te maken die onder andere van belang zijn voor de nationale veiligheid, landbouw, klimaatadaptatie, infrastructuur en energietransitie en werkgelegenheid. De aandachtspunten die de Raad van State heeft gegeven worden bij de verdere uitwerking betrokken. Op 16 december 2019 heeft minister Schouten de Tweede Kamer hier nader over geïnformeerd. De mogelijkheid tot invoering van een drempelwaarde is opgenomen in de Spoedwet Aanpak Stikstof. Met de inwerkingtreding van de Spoedwet Aanpak Stikstof is artikel 2.9 Wet natuurbescherming aangepast. In het nieuwe artikel 2.9 is de mogelijkheid tot invoering van een drempelwaarde wettelijk vastgelegd, maar deze drempelwaarde is nog niet vastgesteld.

AERIUS

Sinds 16 september 2019 is het programma Aerius Calculator 2019 weer online en kan de stikstofdepositie berekend worden als gevolg van projecten en plannen op Natura-2000 gebieden. Sinds 22 oktober 2019 is het ook weer mogelijk een pdf-bestand uit Aerius Calculator 2019 te exporteren, hiermee kunnen uitgevoerde stikstofberekeningen gemakkelijk worden ingelezen in het programma. Op 14 januari 2020 is wederom een nieuwe versie van Aerius Calculator beschikbaar; Aerius Calculator 2019a. Het advies is om altijd een pdf-bestand op te vragen bij een initiatiefnemer en dit pdf-bestand onderdeel te laten uitmaken van de aanvraag omgevingsvergunning. Naast de berekeningen dient een toelichting over de gebruikte invoergegevens te worden aangeleverd.

Wat kan de Omgevingsdienst voor u betekenen?

Na de uitspraak van 29 mei 2019 volgen wij alle berichtgeving met betrekking tot stikstof op de voet en krijgen wij zeer veel vragen over de stikstofproblematiek. Wij maken deel uit van de 'provinciale taskforce OD's Zuid-Holland' (een overlegstructuur met alle Omgevingsdiensten in Zuid-Holland en provincie Zuid-Holland) en hebben met enige regelmaat overleg met de andere Omgevingsdiensten. Door onze betrokkenheid bij deze taskforce, de vele vragen die wij al hebben gekregen én beantwoord en de vele stikstofberekeningen die wij hebben beoordeeld, zijn wij goed ingelezen in het stikstofdossier. Wij kunnen daarom:

- Stikstofberekeningen die gemaakt zijn met Aerius Calculator 2019 beoordelen
- Stikstofberekeningen uitvoeren voor gemeentelijke initiatieven met Aerius Calculator 2019
- Actief meedenken met oplossingsrichtingen bij initiatieven met een 'stikstofprobleem'
- Presentaties verzorgen voor gemeenten

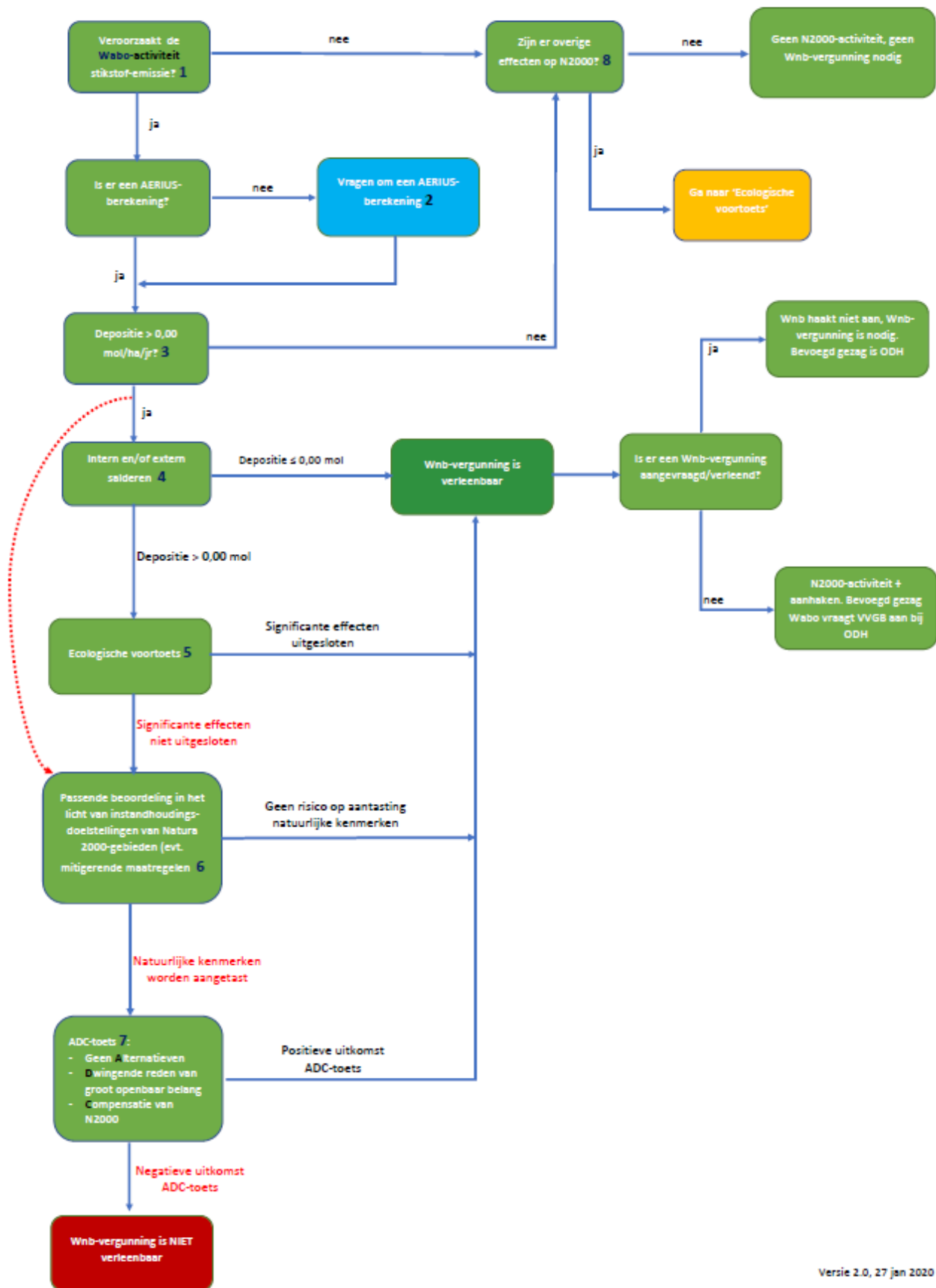
Tevens hebben wij een integraal 'beoordelingskader' opgesteld voor WABO-activiteiten, zie onderstaande stroomschema inclusief bijbehorende toelichting.

Vragen?

Gemeenten binnen het werkgebied van de Omgevingsdienst kunnen met algemene vragen over de PAS-uitspraak van de Raad van State en de gevolgen hiervan contact opnemen via het e-mailadres helpdeskPAS@odwh.nl. Ook kunnen vragen over een initiatief (aanvraag omgevingsvergunning, ruimtelijk plan, e.d.) via onze ROM-adviseurs of vergunningverleners worden gesteld. Rechtstreekse vragen van particuliere initiatiefnemers neemt de Omgevingsdienst in beginsel niet in behandeling, zij kunnen hun vragen aan ons stellen via hun gemeente.

Deze informatie is ook na te lezen op de website van de Omgevingsdienst West-Holland. Daar staat tevens een lijst met veel gestelde vragen. De informatie op de website actualiseren wij regelmatig.

STROOMSCHEMA STIKSTOF BIJ WABO-ACTIVITEITEN

Versie 2.0, 27 jan 2020

Toelichting bij stroomschema ‘Stikstof bij WABO-activiteiten’

Stikstof kan relevant zijn bij iedere soort activiteit, denk aan slopen, bouwen, ruimtelijke plannen, evenementen etc. Dit schema is bedoeld voor activiteiten waar op grond van artikel 2.1 en artikel 2.12 Wabo een omgevingsvergunning nodig is.

1. Veroorzaakt activiteit stikstofdepositie

Bij de beoordeling of een AERIUS-berekening noodzakelijk is bij (bouw)activiteiten gebruik maken van het *Stroomschema beoordeling WABO-aanvragen bouw voor nieuwe initiatieven met stikstofdepositie van OZHZ (versie 4.0.1 november 2019)*.

2. AERIUS-berekening

Voor het uitvoeren van een AERIUS-berekening is het noodzakelijk om informatie te verzamelen over de stikstofemissie per bron, bijvoorbeeld werkverkeer of mobiele werktuigen. Omdat de aanleg/bouw- en gebruiksfase beide deel uitmaken van een project, moet er voor beide fases worden bepaald hoeveel stikstofemissie hierbij plaatsvindt en dienen er twee aparte AERIUS-berekeningen te worden gemaakt: 1 voor de bouwfase en 1 voor de gebruiksfase (na realisatie). Om de kans op een toename van stikstofdepositie zo klein mogelijk te maken, is het nodig om na te denken over (technische) mogelijkheden om de emissie zo laag mogelijk te houden. Denk hierbij aan het gebruiken van mobiele werktuigen met een zuinigere stage klasse. Bereken vervolgens met behulp van AERIUS Calculator 2019 of de emissie resulteert in stikstofdepositie op overbelaste Natura 2000-gebieden. De Omgevingsdienst West-Holland heeft reeds veel ervaring opgedaan met het beoordelen van AERIUS-berekeningen en kan meedenken met de wijze van uitvoering van de berekeningen en meedenken met het zoeken naar oplossingsrichtingen om de emissie en depositie zo laag mogelijk te houden.

3. Depositie > 0,00 mol/ha/jr

Als de uitkomst is dat er geen sprake is van stikstofdepositie (een depositie kleiner of gelijk aan 0,00 mol/ha/jaar), dan is er geen natuurvergunning nodig. Wanneer uit een AERIUS-berekening blijkt dat de stikstofdepositie groter is dan 0,00 mol/ha/jr en er kan geen gebruik worden gemaakt van een salderingsmogelijkheid (en een significant negatief effect op voorhand niet is uit te sluiten), dan kan het uitvoeren van een ecologische voortoets worden overgeslagen en gelijk een Passende Beoordeling worden uitgevoerd.

4. Intern/extern salderen

Is er sprake van stikstofdepositie door de nieuwe activiteit maar kan eventueel gebruik worden gemaakt van intern salderen? In de provinciale Beleidsregel ‘intern en extern salderen Zuid-Holland’ (zoek.officiëlebekeendmakingen.nl/prb-2019-8127.html) staan de ‘spelregels’ hiervoor. Wat wordt verstaan onder intern salderen en extern salderen, is terug te vinden op de website van Bij12. Bij intern salderen mag de toename van stikstofdepositie door een bepaald (bouw)project worden verminderd met de afname die tegelijkertijd op dezelfde locatie wordt gerealiseerd, zodat per saldo geen toename van stikstofdepositie optreedt. Een voorbeeld is het uitbreiden van een bedrijfshal. Deze veroorzaakt in beginsel een toename van stikstofdepositie. Als tegelijkertijd de gehele bedrijfshal gasloos wordt gemaakt, zodat deze veel minder gaat uitstoten, kan het zijn dat de stikstofdepositie onder de streep gelijk blijft of afneemt. In dat geval kun je ‘intern salderen’. Het is ook mogelijk om de negatieve effecten van een project te salderen met de positieve effecten van het (gedeeltelijk) intrekken van de vergunning van een ander project. Omdat hier de vergunning voor een activiteit buiten het project bij de passende beoordeling wordt betrokken, heet dit ‘extern salderen’. Hier zijn wel strenge voorwaarden aan verbonden en hiervoor moet getoetst worden aan de provinciale Beleidsregel intern en extern salderen Zuid-Holland’. Meer informatie over intern en extern salderen zie www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-

[toestemmingsbesluiten/intern-salderen/](#) en www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/extern-salderen/

Om te bepalen of de nieuwe situatie tot een toename van stikstofdepositie leidt, wordt een verschilberekening gemaakt tussen de stikstofdepositie in de referentiesituatie waarvan de capaciteit aantoonbaar is gerealiseerd en de stikstofdepositie in de nieuwe situatie. De conclusie kan dan zijn dat door salderen er geen toename is van stikstofdepositie binnen het project of de locatie waardoor significante effecten bij voorbaat kunnen worden uitgesloten. Er moet dan echter wel een Wnb-vergunning worden aangevraagd.

5. Ecologische voortoets

Als de AERIUS-berekening aantoont dat uw project leidt tot tijdelijke en/of zeer geringe stikstofdepositie op overbelaste Natura 2000-gebied, kan het toch zo zijn dat significante negatieve effecten via een ecologische voortoets kunnen worden uitgesloten. Hierbij wordt rekening gehouden met de staat van instandhouding van de betrokken habitatype. Als er sprake is van stikstofdepositie op reeds overbelaste natuur zal een ecologische voortoets in de meeste gevallen niet voldoende zijn omdat effecten niet bij voorbaat kunnen worden uitgesloten. Wanneer er na salderen een ecologische voortoets wordt uitgevoerd is er sprake van een vergunningplicht. Dit ongeacht de uitkomst van de ecologische voortoets.

6. Passende beoordeling

Als significant negatieve effecten door stikstofdepositie niet kunnen worden uitgesloten, moet er getoetst worden of de kans bestaat op aantasting van de natuurlijke kenmerken van deze gebieden. Hierbij moet beoordeeld worden of de stikstofdeposities een risico vormen voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen zoals deze voor elk Natura 2000-gebied zijn bepaald. Hiervoor wordt een ecologische 'passende beoordeling' opgesteld. Als de conclusie van de passende beoordeling is dat er geen risico bestaat op aantasting van natuurwaarden, kan de natuurvergunning door ODH worden verleend. Luidt de conclusie van de passende beoordeling dat er toch nog risico bestaat op schade aan Natura 2000-gebieden, dan is er voor sommige projecten nog de mogelijkheid van het succesvol doorlopen van de ADC-toets.

7. ADC-toets

Als schade aan kwetsbare Natura 2000-gebieden en habitatype niet kan worden voorkomen, is er voor sommige projecten de mogelijkheid van het succesvol doorlopen van de ADC-toets. De drempel ligt hiervoor echter hoog. Er moet namelijk sprake zijn van:

- Het ontbreken van Alternatieven;
- Het bestaan van een Dwingende reden van groot openbaar belang om het project doorgang te verlenen (werkgelegenheid, volkshuisvesting, volksgezondheid, nationale economische belangen, verkeersveiligheid, duurzaamheid);
- De schade aan kwetsbare habitatype moet gecompenseerd worden door de aanleg van nieuwe natuur binnen of buiten de huidige Natura 2000 gebieden.

Bij het succesvol doorlopen van de ADC-toets kan de natuurvergunning worden verleend.

8. Overige effecten

Denk bij overige effecten bijvoorbeeld aan geluidhinder, optische verstoring, ruimtebeslag, verandering van de hydrologische omstandigheden etc. Overige effecten zijn alleen relevant bij projecten *in of nabij* Natura 2000-gebieden. Om te bepalen of er wellicht overige effecten relevant zijn, kan gebruik worden gemaakt van de effectenindicator op www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1.